

DE STEENEN POORT MAAKT VERSCHIL MET PRAIRIE- BEPLANTING

In de Houtense nieuwbouwwijk De Steenen Poort zijn in 2017 plantvakken aangelegd met circa 3000 vierkante meter aan prairiebeplanting volgens het Prairie Garden®-concept van Lageschaar Vaste Planten. Ongeveer 95 procent van de beplanting bestaat uit een bonte mengeling vaste planten en siergrassen die weinig onderhoud vergen en elk jaar opnieuw opkomen. Dat een wijk op deze schaal is voorzien van kleurrijke prairieplanten is uniek. De gemeente Houten wilde hiermee een statement maken, een visitekaartje afgeven.

De Steenen Poort is een voormalig terrein met hockey- en handbalvelden. Het gebied werd herontwikkeld tot twee gemengde woonbuurten met zowel sociale en vrijesectorhuurwoningen als koopwoningen, met daartussen een strookvormig park. Daarbij ligt ook de vroegere boerderij met een naastliggende stenen poort, waaraan het gebied zijn naam ontleent. Ook zijn er in het park archeologische vondsten uit de Romeinse tijd gedaan.

Guido Baten van Buro Ontwerp en Omgeving was als landschapsarchitect medeverantwoordelijk voor het stedenbouwkundig plan en de inrichting van de openbare ruimte van De Steenen Poort. Tijdens het ontwerptraject was er veel aandacht voor behoud van het groene karakter van het gebied. 'Omwonenden waren gewend aan een gebied met sportvelden, een soort groene oase. In het plan wilden we dat groene karakter rondom de bebouwing behouden en kiezen voor een zo groen en kleurrijk mogelijk openbare ruimte.' Om die wens kracht bij te zetten, hebben de ontwerpers samen met de gemeente en de bewoners gekozen voor prairiebeplanting en dit ook expliciet vermeld in het bestek. »

Het plangebied wordt gekenmerkt door haar groene structuur.

Natuurbeleving

Baten: 'We wilden een beplanting waarbij het hele jaar lang iets te zien is met seizoenbeleving. De prairiebeplanting zorgt voor biodiversiteit vanwege de insecten en dieren die erop afkomen. Immers de bijen en de vogels hebben het moeilijk in de huidige tijd, hier moeten we goed voor zorgen. Daardoor krijg je ook een natuurbeleving in je woonomgeving. In het oostelijk deel worden de huizen door het groen omringd. In het westelijk deel zijn wiggen gemaakt die zich openen naar het park. Vanuit de huizen hebben mensen zo altijd zicht op groen of op het park. De bewoners die we hebben gesproken zijn razendenthousiast over de plantvakken.'

Laurens Lageschaar, eigenaar van de gelijknamige kwekerij voor vaste planten in het Gelderse Aalten, legt uit waarom prairiebe-

Internationaal succes

De Floriade in Venlo (2012) was voor Lageschaar een belangrijk podium om het Prairie Garden®-beplantingsconcept te presenteren. 'Er was veel interesse in dit prairieconcept voor zowel de particuliere tuin, als door tuin- en landschapsarchitecten voor hun grotere projecten. We hebben sindsdien zo'n drieduizend prairieborders aangelegd van een paar vierkante meter tot een halve hectare in zowel de particuliere tuin, als in het openbaar groen, op bedrijventerreinen en bij zorg- en welzijnsinstanties. Daarnaast is er ook in het buitenland steeds meer vraag naar onze Prairie Garden® en hebben we al mooie projecten gerealiseerd in onder andere Duitsland, België, Tsjechië en Oostenrijk.'

planting zo verschilt van andere beplantingsconcepten: 'Prairieplanten zijn diep wortelend, kunnen zichzelf handhaven, blijven ziektevrij en behouden na de bloei hun sierwaarde. Deze vorm van beplan-

ting bestaat uit gemengde bloemrijke vaste planten en siergrassen, die in verschillende combinaties in het hele plantvak terugkomen. Het mooie van prairiebeplanting is dat je hiermee het hele jaar rond een mooi kleurbeeld kunt vasthouden.'

Selectie en beplanting

Dat prairiebeplanting niet overal wordt toegepast, heeft wellicht te maken met de specifieke plantenkennis die ervoor nodig is om een plantenbed samen te stellen en uit te zetten. 'We zijn in 2003 begonnen met zo'n 350 Amerikaanse soorten, sindsdien is daarvan ongeveer een derde deel overgebleven. We hebben onderzocht welke planten we vanuit het Europese assortiment hiervoor kunnen gebruiken. Door uit een kleine vijfhonderd geschikte Europese soorten te kiezen hadden we weer heel veel mogelijkheden door het jaar heen qua kleur en vorm. We leggen de plantvakken aan met een speciaal samengesteld mengsel van lavagesteente waarin deze zich vervolgens zelf kunnen handhaven.'

'Aanvankelijk bestond het assortiment in deze borders uit zo'n 20 procent kortlevende planten. Sinds 2016 hebben we dat teruggebracht tot zo'n 5 procent. Ons idee was eerst dat als er gaten zouden vallen, mensen zelf andere planten konden toevoegen. Maar na 5 jaar is de grond na 5 jaar is de grond niet meer zo voedsaam en moet er grondverbetering worden toegepast. Dat gebeurt dan niet. Daarbij gebruiken we steeds meer sterke planten die direct worden geplant en stabiel blijven. De echte prairieplanten hebben meer tijd nodig om zich te ontwikkelen en nemen vervolgens weer de plaats van de kortlevende planten in.'

Uitzetten prairiebeplanting

En dan nog de kunst van het uitzetten van prairiebeplanting. Lageschaar: 'Je zet de beplanting

door elkaar, dat is vakwerk. We maken als het ware een levend schilderij. We maken onderscheid tussen structuurplanten, accentplanten, begeleidingsplanten en daarnaast zijn er nog strooi- of pendelplanten. Welke planten leven goed naast elkaar?; we kijken hierbij naar de onderlinge concurrentie, hoogte, bloeiperiode, kleur et cetera. Als je gaat planten moet je goed voor ogen houden hoe het palet aan planten dan in de werkelijkheid wordt.'

Arie Bal, vestigingsmanager bij BTL Realisatie, vestiging Utrecht en groenaannemer van De Steenen Poort, benadrukt het belang van het grondwerk. 'Dat bepaalt of het project slaagt. In een wisselwerking met Laurens doen we er alles aan om ervoor te zorgen dat dit proces goed verloopt.' Bal wijst hierbij ook naar de keuring van de grond. 'In de vakken bij De Steenen Poort bleek dat de waterhuishouding, structuur van de grond en de organische stoffen in goede conditie waren; dan is er slechts een lavalag nodig van 8 centimeter waarin wij de planten in de grond zetten.'

Beheer prairiebeplanting

Wanneer de planten eenmaal staan, is de prairiebeplanting veel minder onderhoudsintensief dan bijvoorbeeld de traditionele heesterbeplanting. Bal: 'In een heestervak moet je regelmatig knippen en schoffelen.' 'In het beheer bespaar je 70 procent ten opzichte van het reguliere beheer, omdat je maar eens per jaar hoeft af te maaien. Alles wordt in het vroege voorjaar afgemaaid waarna de beplanting opnieuw opkomt', zegt Lageschaar.

De beperkte beheerkosten zijn niet de enige reden om te kiezen voor Prairie Garden®. Bal: 'De lava houdt niet alleen kiemend onkruid tegen, maar houdt ook het water vast, waardoor de planten eerder aanslaan. Ook in het kader van klimaatadaptatie is dit een goed systeem. Het lavamengsel is heel luchtig waardoor het veel water kan opvangen en geleidelijk kan afvoeren in de bodem.' En dan is er ook nog de discussie rondom de insectenafname in Nederland. Bal: 'Juist prairiebeplanting is gunstig voor de biodiversiteit omdat de planten veel bijen, insecten en vlinders aantrekken. Ook vogels komen er in de winter op af om de zaden op te eten. In het vroege voorjaar bloeien heel veel planten al. Ook voor de beleving is dat een enorme verrijking, terwijl het onderhoud wel beperkt blijft.'

